

SZÖVEG –
LACKFI JÁNOS

SOROZAT –
FRISS FORGÁCSOK

IRODALOM, HELYEDRE!

◆ Hol az irodalom helye? Hát a szobában! Mars vissza, és gondolkodj el szépen azon, amit csináltál! Majd máskor mondj igazat, ágyazz be, moss fogat, mosogass el, teregeds ki a ruhát, tanuld meg a fizikát, és akkor beszélünk. Még hogy író! Utcaspró lesz belőled így, vagy az sem!

Hol az irodalom helye? Hát lábnál! Gyere ide! Hozd vissza! Nem dugjuk bele az orrunkat abba, amit más kutyák csináltak! Nem kergetjük a rigókat! Nem hempergünk macskapiszokban! Na, most szépen átveszed a díjat! Pitizik! Állsz! Ülsz! Feksz! Jól van, okos kutya...

Hol az irodalom helye? Hát egy szép ünnepségen! Színházban, iskolában, könyvhétén! Kipattan a színpadra egy daliás irodalmi legény vagy jó megjelenésű irodalmi leány, kihuzakodva megfelelően kényelmetlen irodalmi öltözetben, irodalmi vigyázzállásba vágja magát, letörli homlokáról az irodalmi verejtéket, hiszen irdatlanul tűz a nap, és irodalmasan szavalni kezd. Komoly barokk mondatokkal, amelyekben szerepel, hogy „fölibénk dalmahodott” meg hogy „hősvértől pirosult gyásztér” meg hogy „tenfiad hamvvedre” meg hogy „plántálád vad török sáncára” és hasonlók. Szent és érthetetlen sorok, amelyeket a közönség álmos képpel hallgat, egyfajta agyzsibbasztó tehetetlenséggel vetve magát alá a kötelező kínzatásnak. Pedig az irodalomnak igenis van hétköznapi arca, vannak hétköznapi arcai. Sőt, néha még értelme is van.

Ki tudja, miket mondanának klasszikusaink, ha ma betoppannának, és egy kicsit körbepislantanának világunkban? „Talpra magyar, hív az asszony, nehogy megint kiakasszon, Kocsma lesz vagy papás-mamás? Ez a választás, nem vitás!” Vagy: „És mi csak csatázunk vadul, én s a dínófejű nagyúr.” Vagy: „Bóbita, Bóbita tapló, villog a nyelven a pírszing, díszlik a popsín a tetkő, állati kül ez a filing.” Vagy: „Szörnyű vendégoldal leng araszos vállán, drága proteinport zabál a kis drágám.” Vagy: „Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe, s fiadnak hagyj örököül, ha kihúnysz: KULCS A LÁBTÖRLŐ ALATT.” Vagy: „Azaz rágyújtottam volna, ha már le nem szoktam volna.” Vagy: „Ki gépen száll fölébe, annak Gugli e táj.” Vagy: „A vadász ül hosszú, méla lesben, tilalom van, de fizeti cash-ben.” Vagy: „Éjmélyből fölzengő csinglingling naprendszer, Hagymásbab, kapszegyfrászt, csinglingling Bud Spencer.”

Láttak már orrpiszkáló Petőfi Sándor-szobrot? Ásító Arany Jánost? Vécéző Adyt? Hogy ez botrányos lenne? Meglehet. Én sem vagyok a mindenáron való polgárpukkasztás híve, de vajon nem evvel a túlságos, már-már embertelen, ájult tisztelettel riasztunk el a könyvektől és szerzőiktől sok mindenkét idejekorán, már az oskolában? *Nyáry Krisztián* példája mutatja, hogy ha életszerűen szólunk az irodalomról, botladó, szerelmes, esendő, olykor hazug vagy tisztességtelen figurákként mutatjuk be az írókat, rögtön tömegek lélegeznek fel, éreznek rokonszenvet, ugranak neki az olvasásnak. Nem, az író nem supermen, nem szentje semmilyen vallásnak. Egyetlen dologban áll felette az átlagnak: ha jó író, akkor jól tud írni. ◆